

מסורת הש"ם

(א) סנהדרין פו: (ב) ינמות פו:
(ג) סוכה לו: וש"י (ד) לקמן ל:
(ה) שנת פס: ע"ש לקמן יא: חולין
ה: יומא פו: (ז) למשומד
(ח) רמ"א מ"ו: (ח) שנועה כו:
(ט) יבמות יט: גיטין ט: ז"מ לח:
(י) צ"ל או שעירה (ל) ע"י
(יא) שס (מ) לקמן ל: (ג) סנהדרין
פ"ב: כ"א: (ס) למשומד, ו ק להלך
(ט) ל"א י"א

תוספות הרא"ש

הורו ב"ד ודע א' מרן שטעט אן אלמיר
ששהו ראוי להוראה וכו' הרי זה חר
מפני שאלו תלה בבי"ד לאו אף ו' ראו
לא מביעא ידע אחד מסנהדרין גופי'
יטעו דחיב דל גמרה הוראה
במסכתא כולן אלף אפי' אחד מן
התלמידים הדנים לפנייהם בקרקע
וראו להוראה חייב וכו' מביע' ראו
להוראה אלף אפי' מגיר לוי סביר
ונראה לו לפי מה שלמד שטעו בב"ד
חייב דבר שאין עדות מסכתא דלעת
למקן (ד'ף ד') שזוגין עצמו מדיין פטורין
אלמא כיון דגמרא לצבור שטעו לא
הי' הוראה היצי' יחידו ואמר גמי זה
הכלל התולה בעצמו חייב לאתוי'
במבטא ביה' שעתה הוא שרגיל לבטס
במקורא אפי' שעתה מו מסכים עם
ב"ד מקרי' תולה בעצמו ולכ"ש כל אדם
ששאיין עדות מסכתא עם בית דין.
ט"ז אין ב"ד חייבין עד שיאמרו להם
ששאלו אותם. פי' ששאלו לב"ד מה
לאכול חלב שעני' הקיבה ואמרו להם
מותרין אתם לאכול לאפקין אם שנו
ולקולמו דהם בבית המדרש שמותר להם
היי' הוראה. והקשה הרמ"ה ז"ל מה
חילוק יש בין מותרין אותם ובין מותרים
אותם לעשות ופ' דמותרין אתם
דקאמר שמואל לא מיייר ששאלו אתם
מותרין לאכול דאם אמרו להם מותרים
אתם היינו מותרין אתם לעשות
ובשאלת השואל תליה ההוראה ולא
בתשובת המורה כיון ששאלוהו אם
מותרין מותרין יודע המורה כיאמר
מותרין אתם לעשות ואלו אמר כן וכשאמר
להם מותרין אתם הוי כאילו אמר להם
מותרין אתם לעשות ולא מיידי' ששאלו
מותרין אתם מן גמ' להורות היתר
בביתא של הקיבה ואמרו להם מותרין
אתם דאפי' הוי הורו אותם לעשות
להם להורות לאתריה הוראה הוי. ולי
הנתיירא לן דכיון שידע המודה ששאלו
כדי להורות היתר לכל שואל יותר היל
לדקום דבריו (וכשי') וכשהוא הוי
לדעת היתר כיש דלוי הוראה. ונראה לו
לפרש כההיא דקדתי בבבא בריה
דאמר ר' שמואל (ד'ף קל') תיר אפי'
למדין להכל' לא מפי תלמוד' לא מפי
למעשה עד שיאמרו לך למעשה שאל
ההלכה להלכה ולמעשה וכו' ואפי'
ואמרו להלכה למעשה ילך ויעשה. ותי
התם איל' ר' אסי' לר' יוחנן כ'
אמר קמר הלה בעבד. איל' (דע) עד
דאמר לר' לוח' להלכה למעשה לא אפי'
ששאלו ששאלו לוח' הלה כן ואמר
הלה כן לא יסמכו ע"ז לעשות מעשה
שישאלו ממנו פנים שנית בשעת
למעשה של פשהאסור' זמזמן לו
לעשות מיד או מאדקדק המורה דבריו
ששאלו תארגי ע"י תקלה ר"ש הבא אם
ששאלו וכו' ואמרו להם מותרין אתם
אף בשלא בשעת מעשה קאמר שמואל
הוראה. ורב דמי דקאמר כההיא
דפי' שנוחלין' אט' רבא אף אנן גמי
ונתינא מותרין' ב"ד לינשא ההלכה
וקלקלה חייבתא שלא התירוה ב"ד אלא
להנשא. דקדק רש"י ז"ל מדקתני
להוראה ב"ד להנשא ו' לא קדתי
התירוה ב"ד שלא גמרה הוראה עד
שיאמרו מותרים אתם לעשות
והקשה הרמיה ז"ל דמה לי הוראה
לעשות וכו' וידיד' דל חזא
דאם רב דמי מהנדרש לאמר מרי
שדעתמא כמותרים אתם לעשות
סגי' ליה. ועוד הא בהדיא קדתי
ששאלו התירוה אלא להנשא אלמא
לענין נישואין בהתירוה להנשא מהני
אף ופיריהו רי'קן (רש"י) רהזין
הבא כשהתירוה לינשא הוציאה מכח
המעשהה וכו' וצאה מכלל דהוראה
ש"ה מקדתי ברישא הוראה ב"ד להנשא
להתירוה (שיוה) להנשא לאשמעין ו'
הבא (רש"י) גבי נשיא בעמך בעושה' לה
דאפי' וסמך' גמרי' מיעוטא וכו' משנה
לוח' לבי דינא הדרי בהו והוא גמי משה

הורו בית דין צדקה ראשון האריות

ו. שחלב או דם מותר: והלך היחיד
שגמרא: בין שעשו. ב"ד ועשה היחיד
חלב עמהן: בין שעשו ועשה אחריהן.
ז. ב"ד: ועשה. היחיד על פיהן: פטור.

הורו

בית דין לעבור על אחת מכל מצות האמורות בתורה והקיח יחידי ועשה שווג על פיהם בין שעשו ועשה עמה בין שעשו ועשה אחריו בין שלא עשו ועשה פטור מפני שתלה בב"ד הורו ב"ד וידע אחד מהן שטעו או תלמיד והוא ראו להוראה והלך ועשה על פיהן בין שעשו ועשה עמה בין שעשו ועשה אחריו בין שלא עשו ועשה הרי זה חייב מפני שלא תלה בב"ד זה הכלל התולה בעצמן אין ב"ד והתולה בב"ד פטור: גמ' אמר שמואל לעולם אין ב"ד חייבין עד שיאמרו להם מותרין אתם רב דימי מנהדרעא אמר עד שיאמרו להם מותרין אתם לעשות מ"ט לפי שלא נגמרה הוראה אמר אביי אף אנן נמי תנינא חזר לעירו שנה ולימד כדרך שלימד פטור הורה לעשות חייב א"ר אבא אף אנן נמי תנינא הורו לה ב"ד להנשא והלכה וקלקלה חייבת בקרבן שלא התירו לה אלא להנשא אמר רבינא אף אנן נמי תנינא הורו ב"ד לעבור על אחת מכל מצות האמורות בתורה תו לא מידי איכא דאמרי אמר שמואל אין ב"ד חייבין עד שיאמרו להם מותרים אתם לעשות רב דימי מנהדרעא אמר אפילו מותרים אתם נגמרה הוראה אמר אביי והא לא תנן הכי חזר לעירו ושנה או לימד כדרך שלימד פטור הורה לעשות חייב אמר רבי אבא והא לא תנן הכי הורו לה ב"ד להנשא והלכה וקלקלה חייבת בקרבן שלא התירו לה אלא להנשא אמר רבינא והא לא תנן הכי הורו ב"ד לעבור על אחת מכל מצות האמורות בתורה תו לא מידי: והלך היחיד ועשה שווג על פיהם: ונייתי ועשה על פיהם שווג למה לי אמר רבא שווג לאתווי הורו ב"ד שחלב מותר ונתחלף לו חלב בשומן ואכלו פטור על פיהם עד פיהם ממש ואיכא דאמרי אמר רבא שווג על פיהם הוא דפטור אבל נתחלף לו חלב בשומן ואכלו חייב מילתא דפשיטא ליה לרבא קמיעביא ליה לרמי בר חמא דבעי רמי בר חמא הורו ב"ד שחלב מותר ונתחלף לו בשומן ואכלו אמר רבא תא שמע הלך יחיד ועשה שווג על פיהם כן שווג על פיהם למה לי לאו לאתווי הורו ב"ד שחלב מותר ונתחלף לו חלב ואכלו פטור דלמא שווג על פיהם הוא דפטור אבל

ה'יו רחיל שעשה כהוראמב"ד פטור
ם משכ כותלה בעצמו או וח"ב: מגנת
למור. דאיו מבאי קרבן על שגגתו
צ"ח. רחיל אומר אשר לא תעשה
וכו'. ומור לא שב מידעתו הוא לפיכך
אינו מבאי קרבן על שגגתו ואמר לקמן
בפ"ב מומר שאכל חלב והביא קרבן
על הדם אפי' בביתו והכא מי כ' חור
ב"ד שחלב מותר ונתחלף לו חור
שחלב לא שב מידעתו הוא ולפיכך
אינו מבאי קרבן על הדם ב"ד שחלב מותר
ולקשי לר' יוחנן דאמר ח"ב דתורתו

תורה אור השלם

1. ואם נפש אחת תחטא
בבשמה מעם הארץ בעשה ד'
אחת ממצות "אשר לא
תעשנה ואשם
אזו הוֹדָע אליו חטאנו אשר
חטאנוֹבִיִּים קרבנו שְׁעִירַת עִזִּים
תְּמִימָה נִקְבָּה על חטאתו אשר
חטא: ויקרא

מוסף רש"י

תו ל א מיד. תו ליכא לאקשיי
מדי עוני קג אין להקשות על
לגר זה וזכר. סד אמין לון
אחר לגר זה: ססנה לז: ליכא
לשנוי מיד (סנהדרין סב).
להקשות בגר זה: חסס ו
היה ביד ש חלב פ ותר. שעל
הקרבילא שעל הכליות ללא הוי
עוקר כל הטף לקח ד:

ובינו חננאל

[illegible]

(א) ל"ל מכן וילע ג"כ שאין מכמה
ע' ה' ואינו צריך לשמוע להם:
(3) אולי ל"ל חייבים נפר הקהל:
בו חסל כאן וע"י לקמן ל' ה' ע'-
א:

להכי תנא ברישא הוזהר ב"ד ובסיפא
הו"ל אי (עם) מעם הארץ מקצת מעם
בכלל עם הארץ הוא כדרשו' (יבמות)
מן מעיה פרט לנשיא פרט למשיח אלא
רב פפא קא סבר רבי יוחנן דכי מתיידע